

Trøndelag fylkeskommune
Trööndelagen fylhkentjielte

FINANSREGLEMENT

Trøndelag fylkeskommune

Vedtatt FT 29/23 25.04.2023

Innhold

1	Generelt om reglementet	3
1.1	Overordnede rammer	3
1.2	Formål.....	3
1.3	Ansvar og fullmakter	3
1.4	Kompetanse/Ressursbruk	4
2	Rapportering	4
2.1	Innhold i rapporteringen	4
3	Forvaltning av likviditet	5
3.1	Definisjon av likvide midler.....	5
3.2	Avkastningsmål, rammer og begrensninger.....	5
3.3	Finansielle derivater	5
3.4	Finansiell risiko	5
4	Forvaltning av langsiktige aktiva	7
4.1	Definisjon av midler.....	7
4.2	Avkastningsmål, rammer og begrensninger.....	7
4.3	Finansielle derivater	7
4.4	Finansiell risiko	7
5	Forvaltning av gjeld og øvrige finansieringsavtaler	9
5.1	Formålet med gjeldsforvaltningen.....	9
5.2	Generelle rammer og begrensninger	9
5.3	Finansielle derivater	9
5.4	Rentebufferfond	10
5.5	Finansiell risiko	10
5.6	Metode og rutine for opptak av lån	10
5.7	Benchmarking av låneporteføljen.....	10
5.8	Øvrige finansavtaler	11
6	Avvik	11
7	Ordliste	12

1 Generelt om reglementet

1.1 Overordnede rammer

Finansreglementet er utarbeidet med utgangspunkt i følgende rammebetingelser:

- [Lov om kommuner og fylkeskommuner](#) av 22. juni 2018 (kommuneloven), §§ 14-13 til 14-18
- [Forskrift om garantier og finans- og gjeldsforvaltning i kommuner og fylkeskommuner](#), gjeldende fra 01.01.2020, heretter kalt finansforskriften

Reglementet for finans- og gjeldsforvaltning, heretter kalt finansreglementet, skal gi de nødvendige rammer og begrensninger slik at fylkeskommunen på en optimal måte utnytter finansmarkedet til å oppfylle sine forpliktelser i henhold til gjeldende lovverk.

De etiske retningslinjene som til enhver tid er gjeldende for Statens Pensjonsfond Utland, skal være retningsgivende for Trøndelag fylkeskommunes kapitalforvaltning. Fylkeskommunens kapital skal ikke plasseres i selskaper med en uakseptabel etisk profil.

Kjøp av finansielle tjenester er unntatt fra reguleringene om offentlige anskaffelser. Så langt det er praktisk gjennomførbart skal fylkesdirektøren innhente tilbud fra minimum 3 tilbydere ved disposisjoner utført i henhold til dette reglement.

1.2 Formål

Fylkeskommunen skal forvalte midlene sine slik at det blir oppnådd lave kostnader på finansiering av langsiktige investeringer uten at dette medfører vesentlig finansiell risiko.

Finansforvaltningen har som overordnet formål å sikre at fylkeskommunen til enhver tid er likvid og lite eksponert for risiko. Hovedmålsettingen over tid er å sikre stabile og lave netto finansieringskostnader, samt en tilfredsstillende avkastning for fylkeskommunens virksomhet innenfor definerte risikorammer.

Dette søkes oppnådd gjennom følgende delmål:

- Fylkeskommunen skal til enhver tid ha likviditet (inkludert trekkrettigheter) til å dekke løpende forpliktelser.
- Plassert likviditet skal over tid gi en konkurransedyktig avkastning innenfor definerte krav til likviditet og risiko, hensyntatt tidsperspektiv på plasseringene.
- Lånte midler skal over tid gi lavest mulig total kostnad innenfor definerte krav til refinansieringsrisiko og renterisiko, hensyntatt behov for forutsigbarhet i lånekostnader.
- Finansierings- og investeringsstrategien skal i størst mulig grad ivareta hensynet til miljø og etiske forretningsprinsipper, menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter i samsvar med FNs prinsipper for ansvarlige investeringer ([FN PRI](#))

1.3 Ansvar og fullmakter

Innenfor de retningslinjer som følger av dette reglement delegeres følgende fullmakter til fylkesdirektøren:

- Gjennomføre opptak av lån etter lovlig fattet vedtak av fylkestinget, herunder valg av långiver/finansieringskilde, rentevilkår og øvrige betingelser
- Forvalte kommunale innlån etter de retningslinjer som framgår av dette reglementet, og i tråd med bestemmelsene i kommunelovens § 14-15 til 14-17

- Pantsette aktuelle eiendeler som sikkerhet for låneopptak
- Gjennomføre refinansiering av eksisterende lån
- Sørge for den løpende forvaltningen av kommunens likvide midler, herunder:
  - Inngå avtale om kjøp og salg av verdipapirer
  - Inngå avtaler om kjøp og salg av andeler i verdipapirfond
  - Foreta plasseringer på særvilkår
- Inngå nødvendig avtale om ekstern bistand til nødvendig styrking av fylkeskommunens finanskompetanse, herunder:
  - Inngå avtaler om generell finansiell rådgivning
  - Inngå avtaler om bruk av rentesikringsinstrumenter innenfor de begrensninger som følger av kapittel 5

Fylkesdirektøren kan delegere denne myndigheten videre.

1.4 Kompetanse/Ressursbruk

Det skal være samsvar mellom kompleksiteten i investeringsproduktene og fylkeskommunens egen kunnskap om finans- og gjeldsforvaltning.

Fylkeskommunen skal selv ha nødvendig kompetanse til å håndtere finans- og gjeldsforvaltningen. Dette gjelder også dersom en bruker ekstern forvalter til hele eller deler av finansforvaltningen.

En mer kompleks forvaltningsstrategi krever mer kompetanse og ressurser enn en enklere strategi. Dette vil også gjelde når det kommer til rapporteringen.

2 Rapportering

Fylkesdirektøren skal minst to ganger i året legge frem rapporter for fylkestinget som viser status for finansforvaltningen. I tillegg skal det etter årets utgang legges frem en rapport for fylkestinget som viser utviklingen gjennom året og status ved utgangen av året.

2.1 Innhold i rapporteringen

Det rapporteres i henhold til rapporteringskrav i [finansforskriftens § 8](#).

Rapporteringen skal:

- Vise hvordan de finansielle midlene er satt sammen og markedsverdien av dem, både samlet og for hver gruppe av midler
- Vise hvordan de finansielle forpliktelsene er satt sammen og verdien av dem, både samlet og for hver gruppe av forpliktelser
- Opplyse om de finansielle forpliktelsenes løpetid, og om verdien av lån som forfaller og må refinansieres innen 12 måneder
- Opplyse om aktuelle markedsrenter og kommunens eller fylkeskommunens egne rentebetingelser
- Opplyse om forhold som fylkestinget har stilt krav om at det skal opplyses om

3 Forvaltning av likviditet

3.1 Definisjon av likvide midler

Med likvider menes kontanter, bankinnskudd. I tillegg verdipapirer med en gjenstående løpetid på 3 mnd. eller kortere.

3.2 Avkastningsmål, rammer og begrensninger

Fylkeskommunen skal ved plassering og forvaltning av kortsiktig likviditet:

- Til enhver tid ha tilstrekkelig likviditet for å dekke løpende forpliktelser
- Maksimere avkastningen gitt de rammer som gis i henhold til punkt 3.2 og 3.4.

For fylkeskommunen er kravet til lav likviditetsrisiko viktigere enn ønsket om høyere avkastning for den kortsiktige likviditeten. Likviditeten skal tilsvare det nivå som fylkesdirektøren anser som nødvendig for til enhver tid å dekke fylkeskommunens løpende forpliktelser.

Det skal foreligge en løpende prognose for utviklingen i fylkeskommunens likviditetsbehov for de neste 12 måneder. Forvaltningen av fylkeskommunens likvide midler skal baseres på denne prognosen.

Fylkeskommunens likvide midler vil bestå av følgende deler:

- **Grunnlikviditet:** Behov for likviditet som oppstår som følge av tidsforskjellen mellom inn- og utbetalinger. Fylkeskommunen skal til enhver tid holde en grunnlikviditet som er like stor som forventet likviditetsbehov de neste 60 dager. All likviditet utover dette utgjør overskuddslikviditet.
- **Overskuddslikviditet:** Midlertidig overskuddslikviditet bestående av likvide midler utover den nødvendige grunnlikviditeten.

Fylkeskommunen kan benytte følgende aktivaklasser med rammer ved plassering og forvaltning av kortsiktig likviditet:

Fordeling	Minimum	Nøytral	Maksimum	Avkastningskrav
Innskudd i bank	40 %	50 %	100 %	≥ 3 mnd. NIBOR + 0,26%
Likviditetsfond med lav risiko	0 %	30 %	70 %	≥ 3 mnd. NIBOR + 0,40%
Likviditetsfond ²	0 %	20 %	50 %	≥ 3 mnd. NIBOR + 0,40%

² Bransjestandard, VFF (Verdipapirfondenes forening)

3.3 Finansielle derivater

Det åpnes ikke for å benytte finansielle derivater i forbindelse med forvaltningen av fylkeskommunens kortsiktige likviditet.

3.4 Finansiell risiko

3.4.1 Likviditetsrisiko

Kun finansforetak som har konsesjon etter Lov om finansforetak og finanskonsern (finansforetaksloven) samt verdipapirforetak som har konsesjon etter lov om verdipapirhandel (verdipapirhandelloven) kan benyttes.

Antall bankdager nødvendig for å frigi kortsiktige likviditetsplasseringer	
Innskudd i bank uten bindinger	0 bankdager
Innskudd i bank med bindinger	31-90 bankdager
Likviditetsfond med lav risiko	2 bankdager
Likviditetsfond	2 bankdager

3.4.2 Renterisiko

Fylkeskommunens renterisiko når det gjelder den kortsiktige likviditeten anses å være svært begrenset som følge av fordelingen av likviditeten i henhold til punkt 3.2.

3.4.3 Kredittrisiko

Fylkeskommunen kan plassere midler i verdipapirfond som investerer i verdipapir utstedt eller garantert av:

- Den norske stat, kommuner eller fylkeskommuner
- Finansinstitusjoner

3.4.4 Motpartsrisiko

Fylkeskommunens bankinnskudd skal kun plasseres i Norge. Fylkeskommunens bankinnskudd skal ikke kunne utgjøre mer enn 10 % av en enkelt banks forvaltningskapital.

Fondsforvaltere av pengemarkeds- og obligasjonsfond skal være regulert av og underlagt offentlig tilsyn av en EØS-stat. Fylkeskommunens plasseringer i fond skal ikke kunne utgjøre mer enn 10 % av de respektive fonds forvaltningskapital.

3.4.5 Valutarisiko

Alle plasseringer som gjelder den kortsiktige likviditeten, skal utføres på konto eller fond med rente- og kursnotering i norske kroner.

3.4.6 Administrasjonsrisiko

Trøndelag fylkeskommune skal forholde seg til velkjente finansforetak.

4 Forvaltning av langsiktige aktiva

4.1 Definisjon av midler

Langsiktige finansielle aktiva i Trøndelag fylkeskommune (TRFK) er ensbetydende med penger fylkestinget har vedtatt avsatt på fond og som ikke er ment å brukes i driften. Denne overskuddslikviditeten er ikke utslagsgivende for fylkeskommunens tjenesteproduksjon på kort sikt.

Fylkeskommunen skal ved forvaltning av overskuddslikviditet fokusere på langsiktig avkastning og mindre på kortsiktige svingninger. Det skal likevel ikke tas finansiell risiko som anses vesentlig¹.

4.2 Avkastningsmål, rammer og begrensninger

Overordnet målsetting er å maksimere den langsiktige avkastningen innenfor de rammer og begrensninger reglementet for finans- og gjeldsforvaltningen gir.

Det vises for øvrig til fondenes vedtekter.

Fylkeskommunen kan benytte følgende aktivaklasser med rammer ved plassering og forvaltning av fondene i kapittel 4:

Fondets fordeling av investeringer	Minimums-vekt	Nøytral-vekt	Maksimums-vekt	Avkastningskrav
Bankinnskudd	0 %	25 %	100 %	≥ 3 mnd. NIBOR + 0,40%
Sertifikater og likviditetsfond	0 %	25 %	100 %	NOGOVD3M
Obligasjoner og obligasjonsfond	0 %	25 %	70 %	NOGOVD3
Sum rentebærende papirer		75 %		
Alternative investeringer				
Aksjefond	0 %	25 %	30 %	50% OSEBX 50% MSCI World
SUM		100 %		

4.3 Finansielle derivater

Det åpnes for at forvaltere kan benytte derivater der det er hensiktsmessig for å styre risiko.

4.4 Finansiell risiko

4.4.1 Likviditetsrisiko

Fondenes investeringer skal til enhver tid være av en slik karakter at det muliggjør uttak av realavkastningen på de tidspunkter som er ønskelig.

4.4.2 Renterisiko

Fondenes renterisiko styres ved at ingen enkelt-investeringer direkte i rentemarkedet skal ha en rentebinding (durasjon) over 10 år. Gjennomsnittet for porteføljen skal ikke overstige 6 år.

4.4.3 Kredittrisiko

Fondet kan investere i rentebærende verdipapir eller fond som investerer i slike papirer utstedt eller garantert av:

- Den norske stat, statsforetak, kommuner eller fylkeskommuner
- Finansinstitusjoner og Industrieforetak med kredittvurdering «investment-grade» eller tilsvarende kredittkvalitet.

4.4.4 Motpartsrisiko

Fondets motpartsrisiko begrenses ved at ingen investeringer skal utgjøre mer enn 10 % av fondets forvaltningskapital.

Fondsforvaltere for pengemarkeds- og obligasjonsfond skal være regulert av, og underlagt offentlig tilsyn av en EØS-stat. Fylkeskommunens plasseringer i fond skal ikke kunne utgjøre mer enn 10 % av de respektive verdipapir-, fonds- eller banks forvaltningskapital.

¹ Jfr. kommuneloven § 14-1.

4.4.5 Risiko i aksjemarkedet

Fondet kan i henhold til punkt 4.2 være investert med inntil 30 % i aksjefond. Spredningen mellom forvaltere ivaretas gjennom punkt 4.4.4.

4.4.6 Valutarisiko

Fondsplasseringer skal ikke medføre valutarisiko. Skal investeringer utføres i annen valuta enn NOK, kan følgende benyttes; EUR, GBP, USD, JPY, SEK og DKK.

4.4.7 Administrasjonsrisiko

Trøndelag fylkeskommune skal forholde seg til velkjente finansforetak.

5 Forvaltning av gjeld og øvrige finansieringsavtaler

5.1 Formålet med gjeldsforvaltningen

Formålet med forvaltningen av gjeldsporteføljen og øvrige finansieringsavtaler er, innenfor de gitte rammer og risikonivå, å skaffe fylkeskommunen finansiering til lavest mulig rentekostnad.

5.2 Generelle rammer og begrensninger

Generelt skal følgende gjelde:

- Ett enkelt lån skal ikke utgjøre mer enn 25 % av den samlede låneporteføljen, eller maksimalt 1 milliarder kroner.
- Lån med forfall inntil 1 år fram i tid skal maksimalt utgjøre 40 % av den samlede låneporteføljen.
- Lån kan kun tas opp i norske kroner, med fast eller variabel rente. Lån kan tas opp som annuitetslån, serielån og lån uten avdrag (bullet).
- Lån kan tas opp i offentlige og private finansinstitusjoner, samt i sertifikat- og obligasjonsmarkedet.
- Gjennomsnittlig varighet/rentebinding på låneporteføljen skal være mellom 2 og 8 år.
- Maks sikringsgrad (inkludert rentekompensasjon) skal ikke utgjøre mere enn 100 % av renteeksponert gjeld til enhver tid.
- Minimum 20% av renteeksponert gjeld skal være sikret.
- Flytende rente defineres med rentebinding kortere enn ett år.
- Grønne lån kan tas opp med kobling til spesifikke prosjekt, når krav til bærekraftig utførelse er innfridd (reduisert klimagassutslipp, energieffektivisering og/eller klimatilpasning).
- Finansiell leasing skal ikke benyttes ved anskaffelse av driftsmidler.

5.3 Finansielle derivater

For å oppnå ønsket rentebinding, gis det anledning til å ta i bruk rentebytteavtaler (SWAP). Rentesikringsinstrumentene kan benyttes i den hensikt å endre renteeksponeringen for fylkeskommunens lånegjeld. Forutsetninger for å gå inn i slike kontrakter skal være at en totalvurdering av renteforventninger og risikoprofil på et gitt tidspunkt, tilsier at slik endring er ønskelig. Det er ikke tillatt å løsrive derivathandelen fra den øvrige finansforvaltningen, og kontraktene skal knyttes til underliggende lån eller låneportefølje.

Det kan benyttes finansielle rentederivater i forbindelse med forvaltning og administrasjon av låneporteføljen, med en maksimal løpetid på 15 år. Løpetiden regnes fra startdato på derivatavtalen. Det skal kun benyttes større banker med bred dokumentert erfaring innenfor dette området som motpart ved slike transaksjoner.

Ved beregning av nivå på rentesikring skal man trekke fra den del av gjelden som, av ulike årsaker, reduserer renteeksponeringen for Trøndelag fylkeskommune. Rentesikringsgraden måles som summen av fastrenteandel over 1 år. Maks sikringsgrad skal ikke utgjøre mere enn 100 % av renteeksponert gjeld til enhver tid.

5.4 Rentebufferfond

Rentebufferfondet skal være en buffer slik at fylkeskommunens tjenester unngår voldsomme kutt som følge av økte renter.

Rentebufferfondets størrelse bør minimum dekke de økte finanskostnadene som påløper på den usikrede gjelden, dersom rentenivået stiger med 2 prosentpoeng ut over budsjettert rentenivå.

Endring av rentebufferfondets størrelse og handlingsregler gjøres av fylkestinget i forbindelse med vedtaket av økonomiplanen.

5.5 Finansiell risiko

Fylkeskommunens gjeldsforvaltning skal ivaretas slik at fylkeskommunen ikke påføres vesentlig finansiell risiko.

5.5.1 Likviditetsrisiko - refinansieringsrisiko

Fylkeskommunen er en attraktiv debitor i det norske lånemarkedet. Finansreglementet må imidlertid ta høyde for at det norske kapitalmarkedet kortsiktig kan være ute av stand til å gi fylkeskommunen finansiering. Fylkesdirektøren gis av den grunn fullmakt til å etablere en driftskreditt ved behov.

5.5.2 Renterisiko

Styring av låneporteføljen skal skje ved å optimalisere låneopptak og rentebindingsperiode i forhold til oppfatninger om fremtidig renteutvikling og innenfor et akseptabelt risikonivå gitt et overordnet ønske om forutsigbarhet og stabilitet i lånekostnader.

5.5.3 Kredittrisiko

Fylkeskommunen godkjenner følgende kredittrisiko:

- Banker og kredittforetak regulert av og underlagt offentlig tilsyn av en EØS-stat
- Norsk eller utenlandsk verdipapirforetak regulert av og underlagt offentlig tilsyn av en EØS-stat.

5.5.4 Motpartsrisiko

Fylkeskommunen godkjenner følgende motparter

- Banker og kredittforetak regulert av og underlagt offentlig tilsyn av en EØS-stat
- Norsk eller utenlandsk verdipapirforetak regulert av og underlagt offentlig tilsyn av en EØS-stat.

5.5.5 Valutarisiko

Fylkeskommunen skal finansiere seg i norske kroner, og vil følgelig ikke ha valutarisiko i denne porteføljen.

5.5.6 Administrasjonsrisiko

Trøndelag fylkeskommune skal forholde seg til velkjente finansforetak.

5.6 Metode og rutine for opptak av lån

Tidspunktet for låneopptak skal vurderes mot likviditetsbehov, vedtatt investeringsbudsjett og forventninger om framtidig renteutvikling.

Ved låneopptak skal tilbudsinnbydelse rettes til minimum 3 aktører. Prinsippet om konkurrerende bud kan fravikes ved låneopptak i statsbank (f.eks. i Husbanken). Fylkeskommunen skal ha gode rutiner for oppbevaring av dokumentasjon knyttet til gjeldsporteføljen.

5.7 Benchmarking av låneporteføljen

Finansreglementet legger opp til en miks av fast- og flytende rente. Fylkeskommunens lånerente vil bli benchmarket mot en referanserente som består av 3M-niborrente (40% vekt) og 5-års fastrente (60% vekt).

5.8 Øvrige finansavtaler

Fylkeskommunen kan inngå finansavtaler i de tilfeller fylkeskommunen ikke har spesiell kompetanse ved administrasjon, kjøp, vedlikehold, drift og avhending knyttet til dette, eller at det ut fra en økonomisk betraktning er formålstjenlig å inngå finansieringsavtaler.

6 Avvik

Ved konstatering av avvik mellom faktisk finansforvaltning og finansreglementets rammer, skal avviket slik det har fremstått, og eventuelt økonomisk konsekvens av avviket, rapporteres til fylkesutvalget uten ugrunnet opphold sammen med forslag til tiltak for å lukke avviket.

7 Ordliste

Administrasjonsrisiko

Knyttet til rutiner internt hos fylkeskommunen eller hos motpart

Aksjeindeksobligasjon

Verdipapirprodukt hvor innskudd bindes en bestemt periode. Investor er garantert hele innskudd tilbake samt hele eller deler av aksjeavkastningen

Aksjer

Verdipapir utstedt fra private bedrifter eller offentlige institusjoner, hvor kjøp gir eierandel

Aktiv forvaltning

Forvalter velger selv verdipapirer til en portefølje på bakgrunn av egne analyser og vurderinger for derigjennom å oppnå høyere avkastning enn en sammenlignbar portefølje

Aktivaklasser

Samlebetegnelse på ulike typer verdipapir som har de samme egenskapene, eksempelvis aksjer, obligasjoner og pengemarked

Allokering

Fordeling av de midler som skal investeres på ulike markeder og aktivaklasser

Avkastningskrav

Nedre grense for ønsket avkastning

Benchmark

Sammenlignbar portefølje, referanse

Derivat

Samlebetegnelse på kontrakter basert på verdien av et sett underliggende (fysiske) aksjer, obligasjoner eller indekser. De viktigste former er futureskontrakter og opsjoner.

Diskresjonær forvaltning

Forvaltningsform hvor forvalter konstruerer og handler i en portefølje basert på kundens ønsker

Diversifisere

Spre eller redusere risiko gjennom å kombinere aktiva med ulik risikoegenskaper

Driftskreditt

En driftskreditt er en konto med en avtalt kreditttramme for fylkeskommunens daglige inn- og utbetalinger. Man har da en tilgjengelig kreditt som kan benyttes i periodene av året der betalingsevnen i driften er svak.

Durasjon

Et mål som uttrykker gjennomsnittlig løpetid for en obligasjon, definert som et vektet snitt av årlige rentekuponger og pålydende verdi. Begrepet uttrykker korrigert løpetid, og derigjennom obligasjonsprisens følsomhet for renteendringer.

FN PRI

FNs prinsipper for ansvarlige investeringer (FN PRI) er det største globale rapporteringsprosjektet innen ansvarlige investeringer og de er en verdensledende talsmann på området. De kan derfor anses som den globale normen for beste praksis innen ansvarlige investeringer.

Fond

Portefølje bestående av eksempelvis aksjer hvor flere investorer kan eie andeler

Grønne lån

Grønne lån er lån til bærekraftige og miljøvennlige formål, for eksempel reduksjon av CO2-utslipp, eller formål som bidrar til det grønne skiftet i samfunnet, for eksempel utvikling av ny miljøvennlig teknologi.

Hedgefond

Forvaltningsprodukt som kan kombinere ulike aktivaklasser og som kan benytte ulike investeringsstiler for å oppnå stabil avkastning med lav risiko.

Implementering

Fysisk kjøp av andeler i verdipapirfond

Indeks

Vektet verdi/ forholdstall for alle/ deler av eksempelvis aksjer på en børs. Indeksen angir den gjennomsnittlige avkastningen for de aktiva som inngår i indeksen.

Indeksforvaltning

Se passiv forvaltning.

Inflasjon

Betegnelse som angir med hvilken størrelse i prosent det generelle prisnivået på varer og tjenester øker med.

Information Ratio

Mål som uttrykker en forvalters dyktighet til å skape avkastning ut over benchmark, definert som meravkastning dividert på relativ risiko.

Investeringspolicy

Dokument som beskriver en rekke forhold omkring en investering, eksempelvis avkastnings- og risikovurderinger, landfordelinger og valutaforhold

Investeringsportefølje

Faktisk fordeling i en portefølje mellom ulike aktivaklasser

Investeringsstrategi

Strategi som beskriver hvordan samlede midler skal investeres i ulike markeder og aktivaklasser

Investment grade

Beskrivelse av kredittkvalitet. Rating fra AAA til BBB blir kalt for «Investment grade», noe som betyr at det er ganske sannsynlig at selskapet kan betale tilbake skyldig beløp.

Kredittrisiko

Risiko knyttet til det å lide tap på grunn av at utsteder av et verdipapir eller motparten ikke oppfyller sine forpliktelser.

Leasing

-Ved **finansiell** leasing, er det vurdert at leasingen har såpass mange likhetstrekk med et kjøp at eiendelen balanseføres.

-Ved **operasjonell** leasing kostnadsføres leasingen løpende, og den eneste balanseposten er eventuell forskuddsleasing.

Likviditet

Begrep som uttrykker grad av enkelhet og hurtighet et aktiva kan omsettes til kontanter.

Likviditetsfond

Et likviditetsfond er et rentefond som utelukkende kan investere i rentepapirer med kort bindingstid. Lavest risiko betyr imidlertid også lavest forventet avkastning. Over tid kan du forvente å få litt høyere avkastning enn på en høyrentekonto i bank.

Likviditetsrisiko

Knyttet til at midler ikke kan omformes til kontanter i løpet av en rimelig tidsperiode.

Markedsrisiko

Knyttet til tap som følge kurssvingninger i de markedene fylkeskommunene er eksponert i.

Meravkastning

Differansen mellom avkastningen i en faktisk portefølje og avkastningen på en nærmere definert referanseportefølje

MSCI Word Index

En global markedsindeks som måler avkastningen på aksjer.

NOK

Norske kroner

NOGOVD3M

Det er en 3 mnd. statsobligasjonsindeks som ofte blir brukt som referanseindeks (benchmark) for plasseringer i pengemarkedet. Dette er en offentlig indeks med daglige noteringer på Oslo Børs.

NOGOVD3

Statsobligasjonsindeks med fast durasjon på 3 år.

Obligasjon

Rentepapir utstedt av private bedrifter eller offentlige institusjoner. Utsteder forplikter seg til å betale kjøper bestemte årlige beløp (kuponger) samt pålydende ved endelig innløsning.

OSEBX

Oslo Børs' hovedindeks

Passiv forvaltning

Forvalter søker å oppnå avkastning og risiko som en sammenlignbar portefølje eller indeks.

Pengemarked

Rentepapir som har innløsning innen ett år. Slike kortsiktige aktiva har høy likviditet og kan ha relativt lav risiko.

Portefølje

Samling av ett eller flere enkeltaktiva eksempelvis enkeltaksjer.

Rebalansering

Transaksjon som følge av at de ulike elementene i porteføljen utvikler seg ulikt over tid. Dette medfører at de relative vektene beveger seg bort fra normalposisjon.

Referanseindeks

Se indeks

Relativ risiko

Risiko målt ved svingninger rundt et gjennomsnitt uttrykt som et relativt mål. Slik risiko måles ofte som svingninger i forhold til en sammenlignbar portefølje eller indeks svingninger.

Rentebærende papirer

Sertifikater (pengemarked) og obligasjoner.

Rentekurve

Oppstår når en sammenligner renter for ulike tidshorisonter. Kurven danner utgangspunkt for prising av rentepapirer og påvirkes av forhold som forventninger, risiko knyttet til ulike tidshorisonter samt tilbud og etterspørsel i rentemarkedets ulike tidshorisonter.

Renterisiko

Knyttet til at verdien av rentebærende verdipapirer endres dersom renten endres.

Risikopremie

Avkastning ut over risikofritt alternativ.

Renteswap

En renteswap er en egen avtale, som kan benyttes til å rentesikre et Nibor lån. Vi kan for eksempel ta utgangspunkt i et lån basert på 3mnd Nibor + margin, som ønskes rentesikret. Renteswappen kan da legges opp med samme renteperiode og forfallsstruktur som lånet, slik at Nibor elementet i lånet utlignes av Nibor elementet i swappen. I renteswappen byttes 3mnd Nibor mot en fast rente for en avtalt periode. Totalt vil en dermed ende opp med en fastrente + margin. Merk at marginen på lånet fremdeles kan endres.

Standardavvik

Viser hvor mye verdien av en variabel kan ventes å svinge i fremtiden, basert på målinger av observerte verdier. Begrepet uttrykker svingninger rundt et gjennomsnitt.

Strategisk aktiva allokering

Fordeling av en porteføljes aktivaklasser hvor hver klasse uttrykkes som et prosenttall. Begrepet representerer porteføljens normalposisjon

Stresstest Økonomisk tilstand uttrykt ved flere ekstreme hendelser som sammen vil påvirke en porteføljes verdi i sterk negativ retning.

Systematisk risiko i aksjemarkedet

Knyttet til tap som følge av at de aktuelle aksjemarkeder fylkeskommunen er eksponert mot vil stige eller falle på kort og/ eller lang sikt.

Swapavtale og swaprente

Rentebytteavtale, hvor renten mellom to løpetider byttes.

Taktisk aktiva allokering

Fordeling av en porteføljes aktivaklasser hvor hver klasse uttrykkes med øvre og nedre grense for tillatt andel av totalportefølje.

Terminkontrakt

Avtale om levering av en eiendel eller dens pengeverdi på et forhåndsbestemt tidspunkt hvor pris avtales ved kontraktsinngåelse.

Transaksjonskostnad

Kostnader forbundet med kjøp og salg av verdipapir og verdipapirfond.

Usystematisk risiko i aksjemarkedet

Knyttet til at et enkelt investeringsobjekt vil stige eller falle i verdi i forhold til markedet på kort og/ eller lang sikt.

Valutarisiko

Knyttet til tap som følge av kurssvingninger i Valutamarkedet.

Verdipapir

Betegnelse på ulike aktiva, eksempelvis aksje, obligasjon eller pengemarked.

Verdipapirfond

Se fond

Volatilitet

Betegnelse på risiko, dvs. grad av svingninger rundt et gjennomsnitt.

VFF Verdipapirfondenes forening.

**Trøndelag
fylkeskommune**

Tröndelagen fylhkentjielte

www.trondelagfylke.no